

Huvudman

Sigtuna kommun
Kontaktcenter@sigtuna.se

Beslut

Datum 2026-06-26
Dnr 2026:3891
Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Arlandagymnasiet 1 i Sigtuna kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sigtuna kommun att senast den **21 juni 2027** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt beaktande av resultat på nationella prov vid betygsättning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Sigtuna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Sigtuna ska vidta följande åtgärder

Särskilt beaktande av resultat på nationella prov vid betygsättning

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 21 juni 2027 informera alla lärare om skollagens krav att i ett ämne som det ges nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 21 juni 2027 (2 kap. 34 a § och 15 kap. 25 a § skollagen.)
2. Se till att skolans lärare vid betygssättning i kurser/ämnen där elever genomfört nationella prov särskilt beaktar elevens resultat på det nationella provet. Av redovisningen ska det framgå vilka elever som gjort nationella prov i matematik 2B, svenska 3, svenska som andraspråk 3 och engelska 6 under läsåret 2026/2027 och vad de fått för resultat på dessa prov. Det ska också framgå vilket slutbetyg respektive elev har fått i aktuella kurser/ämnen vårterminen 2027. I de fall elevers betyg avviker från resultatet på det nationella provet ska det anges hur det nationella provet särskilt beaktats vid betygsättningen i kursen eller vilka särskilda

skäl som funnits för att inte särskilt beakta resultatet. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (15 kap. 25 a § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser anmälan och utredning av särskilt stöd, åtgärdsprogram, frånvaroutredningar, och utredning om ordningsstörande beteende.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2026:3891) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 inlett en tillsyn av Arlandagymnasiet 1 i Sigtuna kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Arlandagymnasiet 1 följer gällande bestämmelser om anmälan och utredning om särskilt stöd, åtgärdsprogram, utredning av frånvaro, utredning av ordningsstörande beteende samt skyldigheten att särskilt beakta elevers resultat på nationella proven vid betygsättning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 27 maj 2026 och 4 juni 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. resultat från nationella prov och betyg samt frånvaroutredningar. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att

1. all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, och
2. personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling (2 kap. 34 a § skollagen).

Föreläggande

Bedömning och betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av nationell statistik för vårterminerna 2023, 2024 och 2025 framgår att en betydande andel av eleverna i år 3 på Arlandagymnasiet 1 fick ett högre slutbetyg i flera kurser jämfört med resultaten på nationella proven.

I kursen matematik 2B fick 48,2 procent av eleverna högre betyg än vad deras resultat på de nationella proven visade vårterminen 2023. Vårterminen 2024 fick 46,6 procent av eleverna högre betyg och vårterminen 2025 fick 44 procent högre betyg än deras resultat på nationella proven. Genomsnittet för riket var vid dessa tillfällen 25,2, 28,8 respektive 26,2 procent.

I kursen svenska 3 fick 53,5 procent av eleverna högre betyg än vad deras resultat på de nationella proven visade vårterminen 2023. Vårterminen 2024 fick 59,8 procent högre betyg och vårterminen 2025 fick 57,8 procent av eleverna högre betyg än deras resultat på nationella proven. Genomsnittet för riket var vid dessa tillfällen 32, 33,9 respektive 30 procent.

I kursen svenska som andraspråk 3 fick 26,3 procent av eleverna högre betyg än vad deras resultat på nationella proven visade vårterminen 2023 men då var snittet i riket något högre, 31 procent. Vårterminen 2024 och vårterminen 2025 fick 61,8 respektive 46,7 procent av eleverna på Arlandagymnasiet 1 högre betyg än deras resultat på nationella proven. Genomsnittet för riket var vid dessa tillfällen 33,2 respektive 30,5 procent.

I kursen engelska 6 fick 27,2 procent av eleverna högre betyg än deras resultat på nationella proven 2023. Vårterminen 2024 fick 24 procent högre betyg och vårterminen 2025 fick 20,7 procent av eleverna högre betyg än deras resultat på nationella proven. Genomsnittet för riket var vid dessa tillfällen 15,6, 15,5 respektive 12,7 procent.

Av intervju med elever framgår att lärarna säger olika i fråga om hur stor vikt resultaten på nationella proven har. Elever uppger att en lärare har sagt att resultatet kan höja men inte sänka slutbetyget medan en annan lärare har sagt att resultatet på nationella proven är detsamma som betyget som eleven får på kursen. Lärare är i intervju eniga om att resultaten på nationella proven är en viktig del i bedömningen, men de ger olika skäl till varför resultaten och betygen inte blir desamma. En lärare säger att nationella proven i svenska endast testar hälften av de betygskriterier som ingår i kursen och att proven inte testar exempelvis litteraturanlys och språkhistoria. En annan lärare säger att nationella proven också mäter andra förmågor än elevernas faktiska kunskaper i ämnet. Exempelvis mäter det uthållighet och hur snabbt eleverna kan ta in information genom att lyssna. Flera lärare påtalar att det finns faktorer i skolans elevgrupp som gör att de inte lyckas bra vid nationella proven. Anledningar uppges vara att eleverna på skolan generellt är svaga, att de har svårt att sitta still under en längre tid, att de inte är vana vid att läsa längre texter och att många elever har svårt med svenska språket. Andra anledningar kan vara att elever har olika diagnoser eller att de lider av psykisk ohälsa eller att de haft en dålig dag. Lärarna uppger att de gör mycket för elever som inte blivit godkända på nationella proven och har därmed kunnat sätta ett högre slutbetyg. Som exempel på detta uppger lärare att elever får göra kompletteringar på de delar som varit underkända eller att skolan erbjuder sommarskola. Lärare uppger också flera synpunkter på provens innehåll och konstruktion. En lärare säger att det är för många kortsvarsfrågor, en annan att det vårterminen 2025 förekom frågor som inte utgick ifrån kunskapskraven och ytterligare en lärare säger att det är svårt att bedöma elevernas argumenterande tal då de har möjligheten att skriva dem hemma och då kan använda AI.

Lärare uppger att det görs en sambedömning av de nationella provresultaten i vissa mer svårbedömda fall. Lärare uppger att de har samsyn i ämneslaget kring hur bedömningen av hur nationella proven ska göras, men att samsynen kanske inte finns bland lärarna i hela skolan. Vidare uppger lärare att de har diskuterat att resultaten på nationella proven särskilt ska beaktas. Lärare och rektorn uppger i intervju att diskussioner har förts i lärargruppen gällande resultaten på nationella proven kontra betygsättning. Dessa diskussioner fördes vid terminsstart innevarande läsår och kommer även att ske i terminsslutet. Lärarna uppger att de inte minns hur rektorn bemötte lärarnas analyser vid diskussioner innevarande läsår. Rektorn säger i intervju att hon gett ämneslagsledarna ansvaret att leda dessa diskussioner. Hon säger att det är en balansgång hur mycket hon som rektor kan styra lärarna och ha åsikter om deras bedömning. Samtidigt säger hon att det troligtvis inte räcker att delegera uppgiften för att få lärarna att särskilt beakta resultaten på nationella proven vid betygsättning till ämneslagsledare.

Rättslig reglering

Vid betygssättning i ett ämne på en nivå som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl. (15 kap. 25 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att en lärare inte kan bortse från resultatet på ett nationellt prov, som är välkonstruerat och noga utprovat och som utvecklats just för att vara ett stöd vid betygssättningen. Att provet särskilt ska beaktas vid betygssättningen understryker att resultatet på ett nationellt prov normalt sett har en större betydelse än vilket annat enskilt prov eller bedömningsunderlag som helst. Med särskilda skäl avses sådana situationer där det finns ovanliga och särskilt beaktansvärda omständigheter som gör att den betygssättande läraren ska kunna göra ett avsteg från bestämmelsens huvudregel att resultatet på ett nationellt prov särskilt ska beaktas vid betygssättningen. Typiskt sett bör det vara fråga om situationer där provresultatet eller resultat på delprov inte ger en rättvisande bild av vad som är tidigare känt om elevens kunskaper och detta beror på omständigheter som eleven inte själv råder över. Det kan exempelvis vara fråga om felande teknik och hjälpmedel som inte fungerat vid ett delprov. Det kan också vara fråga om personliga förhållanden, exempelvis dödsfall i familjen eller vänskretsen eller andra omvälvande händelser. Det kan dock även vara fråga om omständigheter som eleven själv förfogar över, såsom att det har konstaterats att eleven har fuskat vid provet (prop. 2017/18:14 s. 26).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärare vid Arlandagymnasiet 1 inte alltid särskilt beaktar resultaten från de nationella proven vid betygssättning. Utredningen visar att det i flera kurser de senaste läsåren finns betydande avvikelser mellan elevernas slutbetyg och deras resultat på de nationella proven. Avvikelserna gäller för vårterminerna 2023, 2024 och 2025. De avvikelser som finns på skolan är stora i jämförelse med riket och framstår därför som anmärkningsvärda.

Utredningen visar även att lärare är osäkra på i vilken omfattning resultaten på de nationella proven ska beaktas. Av intervjuer med lärare framgår bland annat att avvikelser förklaras av att eleverna har svårt att hantera provsituationer och att förstå språket i vissa uppgifter.

Av skollagen framgår att resultaten på nationella proven särskilt ska beaktas om det inte finns särskilda skäl. Av förarbetena till skollagen framgår att särskilda skäl avser situationer där det finns ovanliga och särskilt beaktansvärda omständigheter, exempelvis dödsfall i familjen eller vänskretsen eller andra omvälvande händelser.

Skolinspektionen finner att det får anses sannolikt att lärare på skolan inte särskilt beaktar resultatet på nationella proven i kurserna matematik 2B, svenska 3, svenska som andra språk 3, och engelska 6 på det sätt som ska göras vid betygssättningen enligt skollagen. De skäl som lärare anger till varför resultaten på de nationella proven inte särskilt har beaktats kan, enligt Skolinspektionens bedömning, inte anses utgöra särskilda skäl. Att nationella proven i nyss nämnda kurser/ämnen inte särskilt beaktas utgör därför en brist.

Skolinspektionen vill i sammanhanget särskilt betona att de nationella proven är noggrant utformade för att motsvara betygsriterierna i respektive kurs. Om resultatet på de nationella proven inte särskilt beaktas vid betygssättningen kan det få som konsekvens att en orättvisa uppstår gentemot andra elever på andra skolor som genomför samma prov i samma kurs. Att lärare inte särskilt beaktar resultaten på de nationella proven innebär även en risk att eleverna får ett betyg som inte motsvarar deras kunskapsnivå och att betygssättningen inte är likvärdig vare sig inom skolenheten eller gentemot övriga skolor.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Sigtuna kommuns verksamhet vid Arlandagymnasiet 1 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att särskilt beakta resultat på nationella prov vid betygssättning. Det finns därför skäl att förelägga Sigtuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Anmälan och utredning av särskilt stöd samt åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av de dokument som huvudmannen skickat in till Skolinspektionen framgår att samtliga elever som är anmälda till rektorn utifrån att de befarats inte uppfylla de betygsriterier som minst ska uppfyllas är utredda för behov av särskilt stöd. Lärare uppger i intervju att rutinen är väl fungerande och att ett väl fungerande samarbete med specialpedagogen gör att elever i behov av särskilt stöd fångas upp. De elever som skulle behöva särskilt stöd men

inte ges det är de elever som erbjudits det men har tackat nej till att ta emot stödet.

Av inskickad dokumentation och av intervjuer framkommer att beslut om att upprätta åtgärdsprogram fattas. Eleven underrättas om innehållet i åtgärdsprogrammet. I de fall eleven är omyndig underrättas även vårdnadshavaren. Av besluten framgår att det går att överklaga dem till Skolväsendets överklagandenämnd.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Av 28 kap. 16 § skollagen framgår att rektors beslut om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Enligt 33 § förvaltningslagen [2017:900] ska en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövt. Om parten får överklaga beslutet ska hen även underrättas om hur det går till.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning av frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att skolan gör utredningar när elever bedöms ha en upprepad eller längre frånvaro. Det framgår vidare att det är skolans mentorer som ansvarar för att följa upp elevernas frånvaro. I intervju framgår att mentorer och lärare tillsammans försöker se mönster gällande elevernas frånvaro. Elever uppger i intervju att relationen till mentorn är viktig för att man ska komma till skolan. Vid längre eller upprepad frånvaro för mentorn samtal med eleven kring orsaker till frånvaron, om eleven kan vara i behov av stöd i kurserna eller om mentorn kan ge stöd på annat sätt. Utifrån det läggs det upp en plan för hur närvaron ska förbättras. Mentorerna berättar att mentorerna tar upp elever med en längre eller upprepad frånvaro med elevhälsan. Tillsammans med elevhälsan diskuterar mentorerna om det räcker med en förenklad kartläggning över frånvaron eller om det behöver göras en fördjupad frånvaroutredning. Frånvaroutredningarna dokumenteras och följs upp i skolans journalsystem.

Rättslig reglering

En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (15 kap. 16 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning av ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, mentorer och rektorn framgår att skolan gör utredningar i de fall elever har ett upprepat ordningsstörande beteende eller uppträder olämpligt. Skolan har ett händelserapporteringssystem där läraren rapporterar om en elev stör ordningen. Rektorn kan i händelserapporterna ta del av vad som hänt, vilka orsaker som man kommit fram till ligger till grund för beteendet samt vilka åtgärder som

beslutats. Systemet är kopplat till skolans konsekvenstrappa. Vid överträdelser har lärare och mentorer samtal med eleverna i syfte att gå till botten med vad beteendet står för. Utifrån det sätts olika anpassningar in. Det kan handla om att eleven behöver en annan placering i klassrummet eller behöver ges möjlighet att gå ut för en bensträckare. En överträdelse kan även innebära att vårdnadshavare och elev kallas till samtal med mentor och rektorn. Rektorn gör även lektionsbesök för att iaktta elever som stör i klassrummen. Om en elev har ett upprepat ordningsstörande beteende eller på annat sätt uppträder olämpligt kan det leda till att eleven blir avstängd.

Rättslig reglering

Om en elev i gymnasieskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Fanny Lingqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Fanny Lingqvist

2026-06-26

X Terese Westin

Terese Westin
utredare
Signerat av: Terése Westin

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Carl Bexell medverkat.